



LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIO

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger, 5.

CURIOSITAT SATISFETA



—¿Qué té aquest pobre senyor?

—Res: ab aixó del enterro s' ha tras-
fornat una mica.

—¿Ha enterrat un parent seu?

—Cál El Carnestoltas.



El Sr. Rivas Mateos passant de la República al canalejisme.

CRÓNICA

Certs periodistas quan no troban assumptos ab que entretenir la curiositat del públich, ¿no saben que fan? Una cosa molt senzilla: donar per morta á la *Solidaritat catalana*.

Per lo vist el diputat provincial Sr. Morros ha fet escola entre 'l gremi periodístich. Ell — com recordarà 'l lector — fou el primer qu' en un *meeting* de Gracia, tingué la graciosa ocurrencia de dir:—Ara mateix, fa pochs moments, acaba d' exhalar l' últim sospir la *Solidaritat catalana*. Jo 'us proposo enviar un telegrama á n' en Lerroux participantli la noticia.—Y aquell telégrama sigué goig sense alegria. La *Solidaritat* desde alashoras se mostra més viva y forta que may.

En abono dels seus infundis hi ha qui conta per endavant ab certa inclinació de la naturalesa humana. Dongueuli á una criatura una joguina, y veureu desde 'l primer instant ab quin gust, ab quina fruició s' hi entreté; pero notareu també que gradualment va perdenthi l' afició y acaba per deixarla arreconada, si es que no la destrueix ab las mateixas mans ab que avants l' acariciava. Aixó han cregut alguns que succehiria ab la *Solidaritat catalana*. Al suposar que havia de morir han contat ab l' influencia del fastidi y ab l' efecte del cansanci.

Però s' han equivocat fonamentalment, porque ni *Solidaritat* es una joguina, sino 'l moviment més serio que hi ha hagut may en la nostra terra; ni Catalunya es una criatura capritxosa, sino un poble major d' edat, reflexiu y seré, que sab ben bé lo que 's proposa y 'ls camins que ha de seguir per' alcançarla.

Per aixó mentres els enemichs de *Solidaritat catalana* y 'ls que fent coro ab ells cultivan el sport de la perturbació sistemática, obriren de bat á bat la gabiya de las guatllas, els eements directius del moviment ni la pena 's prengueren de anarlas cassant una á una, porque ben mirat no pagavan el tret, y

además confiavan ab motiu, que al cap-de vall las patranys y las falsetats llansats al vol en tanta abundó, s' evaporarían á la primera bufada de la realitat veritable.

¿No deyan ells qu' entre 'ls elements que componen la Junta solidaria, havían estallat diferencias y discordias que no tenían compostura possible? ¿No suposavan que 'ls uns pretenían sobre posarse als altres, en lo relatiu á la confecció de la candidatura pera las próximas elecciones provinciales? ¿No afirmavan que per aquest motiu tot se n' havia anat á rodar y que no hi hauría candidatura solidaria?

Donchs la Junta ha respost com devia: proclamantla, com ho farà dintre de poch.

Fruyt ha sigut, aixó sí, de detingudas deliberacions, pero plantejadas y sostingudas sempre ab la més bona armonía y 'l major desitj d' acert, y no mirant may al interés de las personas, ni á las preferencias de grupo, sino al bon éxit de la causa—pera seguir mereixent y acreixer encare á ser possible l' apoyo de l' opinió pública.

Els que surten sempre ab la vulgaritat de que las cantidades heterogénias no poden sumarse, haurán de reconéixer que aplican mal aquest principi aritmétich, ja qu' en la qüestió catalana no s' ha tractat may sino de una suma d' esforços encaminats á l' obtenció de un fi comú, y aqueixas sumas son sempre factibles, siguin homogenis ó heterogenis els factors que las integran, y produheixen sempre un gran resultat de forsa y energía.

Aixís s' explica que todas las agrupacions components de *Solidaritat* hajan vensut las dificultats que 'ls enemichs de fora presentavan com insuperables: qu' en la candidatura, bandera de la próxima batalla electoral, hi tinguin todas ellas una equitativa y adecuada representació, y que sentin aquell ardimet y aquella satisfacció interior qu' es el prelude de la victoria.

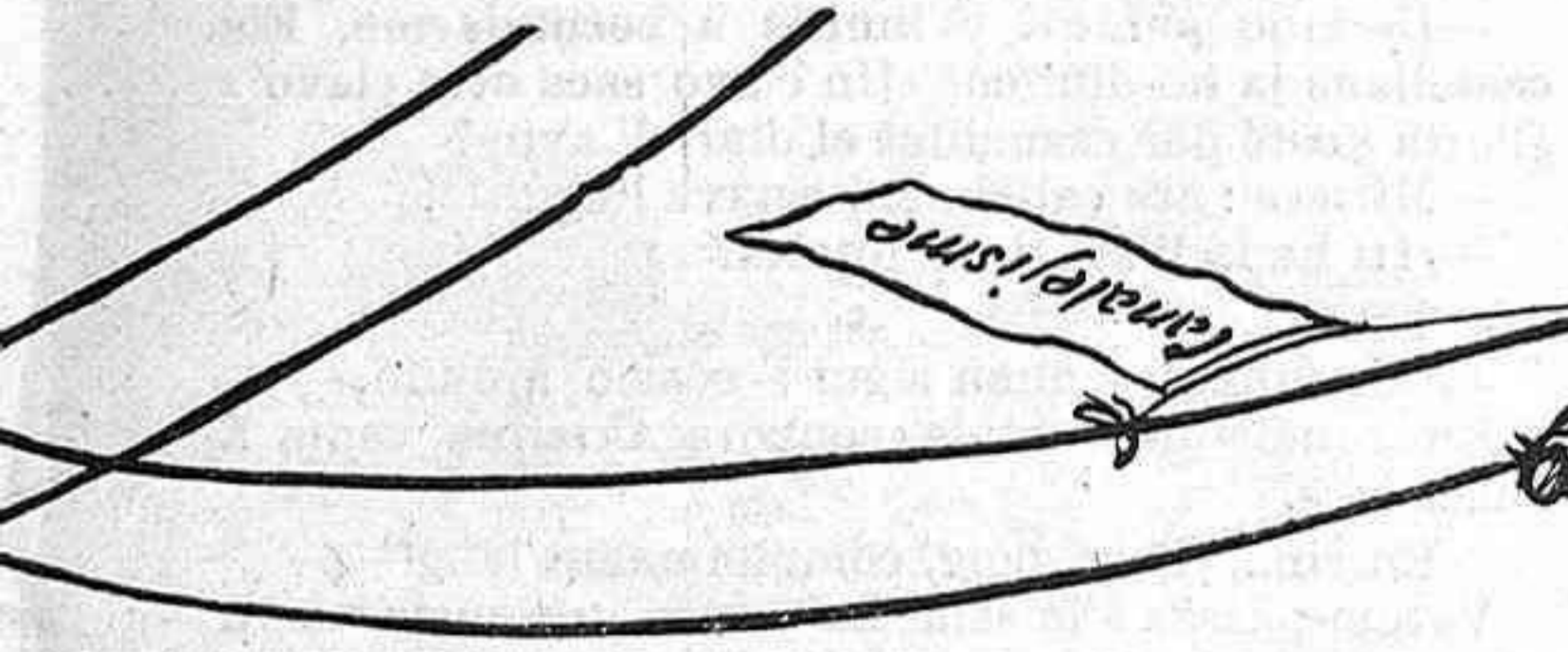
*
* *

Però suposém que las cosas no haguessin anat tan planeras. Suposém que hagués succehit lo que 'ls enemichs anunciavan: que no hi hagués hagut medi humá de arribar á un acort en la tan espinosa qüestió de designar las personas qu' en las próximas elecciones portessin la representació de *Solidaritat*. ¿Es que, per aixó, havia de fracassar el moviment?

No, de cap msnera: lo únich que hauría fracassat en tal cas haurían sigut els seus directors y 'ls representants dels partits qu' en ell intervenen. Y aquest fracás tenia fácil remey.

Perque 'l moviment de *Solidaritat catalana*, brollat espontáneament de las entranyas del poble catalá, es molt distint dels partits polítichs que solen dedicarse única y exclussivament á la conquista del poder, en els quals la deficiencia ó la torpesa de un

VOLADORS



ó de més homes determinan moltes vegades la seva complerta anulació. *Solidaritat catalana* té las sevas arrels en l' ànima de un poble, y 'ls pobles no moren may.

Además, l' acció de *Solidaritat* no s' enclou exclusivament en guanyar unas eleccions. La lluyta electoral es sols un medi, y aquest medi no 's pot confondre ab el fi de *Solidaritat*.

¿Y qui no coneix aquest fi? ¿Qui, essent catalá, no l sent viure dintre del seu cor?

Aquest fi avants inconcret, pero intens com un sentiment de dignitat y de justicia, va pendre cos y va definirse quan els agravis y las amenassas que 'ls governs oligárquichs feren pesar sobre Catalunya, uniren á tots els catalans com un sol home; va apoderarse de las conciencias tan bon punt se comprengué que la terra catalana tenia la clau de la seva propia redempció y de la redempció d' Espanya; va convertirse en una forsa colossal, desde 'l moment que totas las voluntats se trobaren dispostas á conquistar l' autonomia de Catalunya, sino de un plegat per graus, avansant, sense defalliments, sense girar la cara, caminant ó volant, y sempre de cara al sol.

Si 'l poble catalá sent tals aspiracions, y si aqueixas además están conformadas ab las exigencias de la vida moderna y responen á necessitats nacionals imperiosas ¿quina importancia tindria 'l fracás de algunas contadas personas, que, per error ó per torpesa, no haguessin acertat á interpretarlas? ¿No n' hi hauria desseguida d' altrás que corretjirían y subsanarían las sevas deficiencias?

Hi ha que desenganyarse: quan un poble té una idea—y Catalunya avuy la té—troba sempre 'ls elements necessaris pera ferla anar endavant. Els homes no son árbitres sino servidors de la idea... Tot lo contrari de lo que sol succehir ab las parcialitats políticas, que may poden representar més que una part més ó menos considerable de l' opinió, y no á l' opinió complerta en tota la seva varietat de matisos y en tota la seva complexitat de components.

* * *

Procedeixin com vulguin els enemichs de *Solidaritat*: las desconfiansas y 'ls rezels que logrin suscitar s' estrellarán en la grandesa y en la puresa de la causa de Catalunya.

Es en vá que maquinin contrarietats; que forjin obstacles; qu' enterboleixin conciencias débils; que abusin de la impresionabilitat excessiva de certs elements, pera millor explotarlos en profit propi; es en vá tot: la corrent de *Solidaritat* es forta y será avasalladora.

Qui no 's resigni á seguirla, sucumbirá arrastrat per ella.

P. DEL O.



SIMILIA SIMILIBUS?

Plorosa, agitada, la minyona de la senyora Cristina va cridarnos á un mateix temps á mí y al senyor Rull, que viu al pis del davant.

—¡Cuytin, fassin el favor de baixar! Al senyor Llorens no sabém lo que li passa.—

Se tractava d' un vehí, el vehí més antich de la casa, y sense férnosho dir dos cops ens precipitarem al tercer pis.

—Aném, veyám qué será.

La desconsolada muller del senyor Llorens ens esperava á la porta y al veure'ns aixecá els brassos al cel.

—¡Quina desgracia, Deu meu, quina desgracia!

—¿Qué hi ha?—varem preguntarli.

—Una cosa que no m' ho hauria pensat may. ¡Ell tan seré, tan campetxano, tan duenyo de sí mateix! ¡Quinas tragerias, Senyor, quinas tragerias!

—Pero, expliquis, ¿qué li ha passat? ¿Li ha agafat un treball? ¿Ha caygut? ¿S' ha ferit?

—¡Pitjor que tot aixó!... ¡S' ha tornat boig!—

¡Dimontri! El vehí y jo, dolorosament sorpresos, varem mirarnos. ¿El senyor Llorens, la sensatés, la calma, la tranquililitat personificada, s' havia tornat boig?...

—¿Y cóm ha sigut?

—Ab molta senzillés, ab una senzillés verdaderament horrible.—

Y interrompentse á cada moment pera aixugarse las llágrimas que li queyan cara avall, la senyora Cristina comensá á explicarse.

—Com no deuen ignorar vostés, el meu marit es molt aficionat á la rifa.

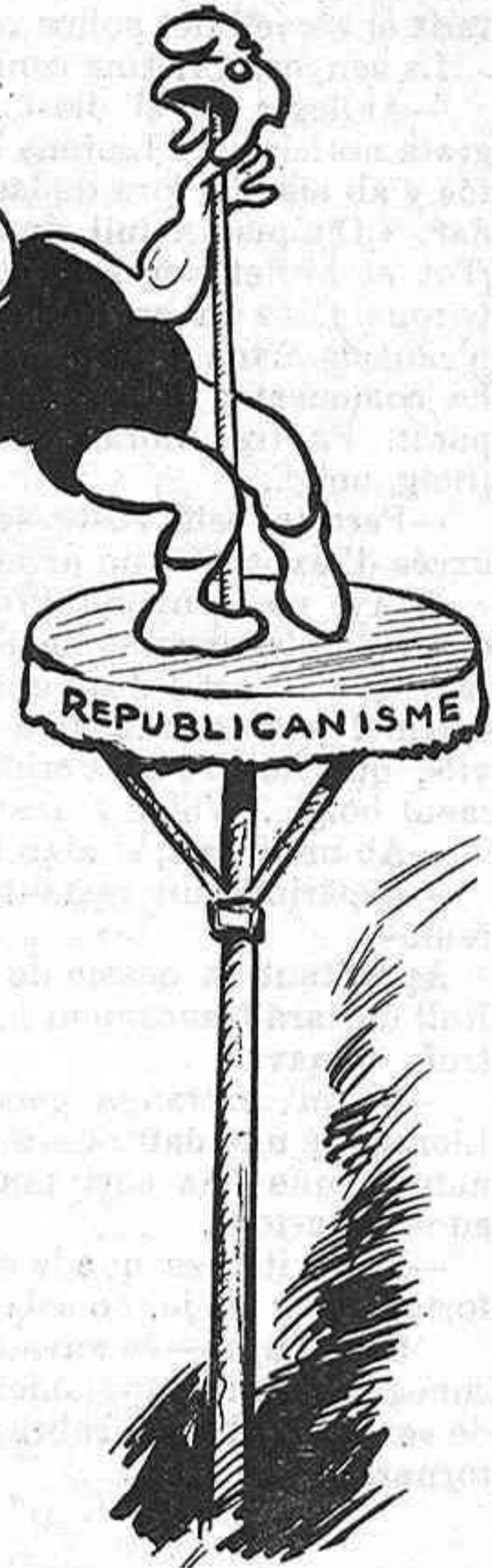
—En efecte. Varias vegadas ens ha parlat dels diners que aquesta antigua afició li costa.

—Mogut no sé per quin capritxo, aquest últim sorteig, en lloch de comprar un décim, com de costum, va comprar un bitllet sencer. Y ha donat la casualitat... ¡ay de mí!... ha donat la casualitat...

—¿Qué?

—Que ha tret la primera... ¡cinquanta mil duros!..—

Poch á poch, comensavam á compendreho. Acostumat á jugar sense treure may res, la inesperada



El Sr. Pinilla passant del canalejisme á la República.

sort que repentinament li queya al demunt havia ferit el cervell del pobre vehí nostre.

La senyora Cristina continuá:

—Al llegir en el diari el parte revelador de tan grata noticia, en Llorens ha llessat un crit esgarri-fós y ab els ulls fora de las órbitas s' ha posat á cridar: «¡Cinquanta mil duros!... ¡Jo tinch el bitllet!... ¡Tot el bitllet per mí soll!.. ¡Soch més rich qu' en Girona! ¡Més qu' en Rothschild! ¡Més que ningú!» Y picant de mans y de peus d' una manera diabólica, ha comensat á ballar á las cinch... y encare no ha parat. Fa tres horas que balla. ¡Pobre Llorens! ¡Boig, boig!..

—Pero ¿n' está vosté segura? ¿No podría ser un excés d' expansió, un arrebató d' alegría?

—¡Ay, no, senyors! Prou ho veig ab els gestos que fa, ab las incoherencias que diu, ab els disbarats que comet... Jura que 's farà fer un palacio de mármol y diamants, que 's comprará deu automóviles, que llogará cent criats... ¡Boig, boig, completament boig!... ¿Volen entrar, á veure si 'ls coneix?

—Ab molt gust, si aixó l' ha de complaure.

—Espérense un instant: vaig á mirar qué está fent.—

Aprofitant la ocasió de trobarnos sols, el senyor Rull declará francament lo que sobre aquella catástrofe opinava.

—No m' extranya gens—va dirme:—el senyor Llorens té una naturalesa molt impressionable, y es natural que una sort tan grossa li hagi produhit aquest trastorn.

—La veritat es que la sacudida ha d' haver sigut forta,—vaig fer jo, no sabent qué dir.

—Sens dupte—va anyadir el senyor Rull;—pero, conegut el seu temperament, me sembla que no ha de ser gayre difícil, sobre tot si s' obra ab rapidés, tornar-lo á la rahó.

—¿De quína manera?

—Déixiho per mí y limitis á secundarme. Els castellans ja ho diuhen: «Un clavo saca otro clavo.»

¿Porta vosté per casualitat el diari d' avuy?

—Míressel: ara cabalment estava llegintlo.

—¿Hi ha la llista de la lotería?

—Tota.

—Dónguimel, y quan sigui l' ocasió, ajúdim.

En aquell moment la senyora Cristina venia á buscarnos.

—Entrin... ¡Boig, boig, completament boig!—

Varem passar á la sala. La nostra presencia no va causar al senyor Llorens la impressió més mínima. La desenfrenada dansa que á las cinch de la tarde havia comensat, els crits de triomf que la seva boca llessava semblavan no haver de parar may més.

—Ara veurá.—'m digué el senyor Rull en veu baixa. Y desplegant ab molta naturalitat el diari, preguntá á la senyora Cristina:

—¿Quín número diu qu' es el del seu bitllet?

—El 5,812.

—¡Ah! Pues aixís el senyor Llorens s' ha equivocat: el que ha tret la primera es el 5,814.

—¿Qué díu?—exclamá la pobra senyora, groga com la cera y presa de violent tremolor.

—Aquí está 'l diari que ho porta. Veji—va fer, dirigintse'm á mí:—¿Veritat qu' es el 5,814 el número de la primera?

—¡Vaya!—vaig respondre jo, obehint al senyor Rull.

—¿De modo que 'l meu marit no ha tret res?

—¡Ni un céntim!—

Sentir aixó la senyora Cristina y posarse á cantar y á ballar ab el senyor Llorens, boja com ell, encare que per ben diferente causa, fou obra d' un moment.

INSTITUCIONS BARCELONINAS



CANTINA ESCOLAR

instalada pel Ajuntament á la barriada d' Hostafranchs y inaugurada el día 7 de Febrer.

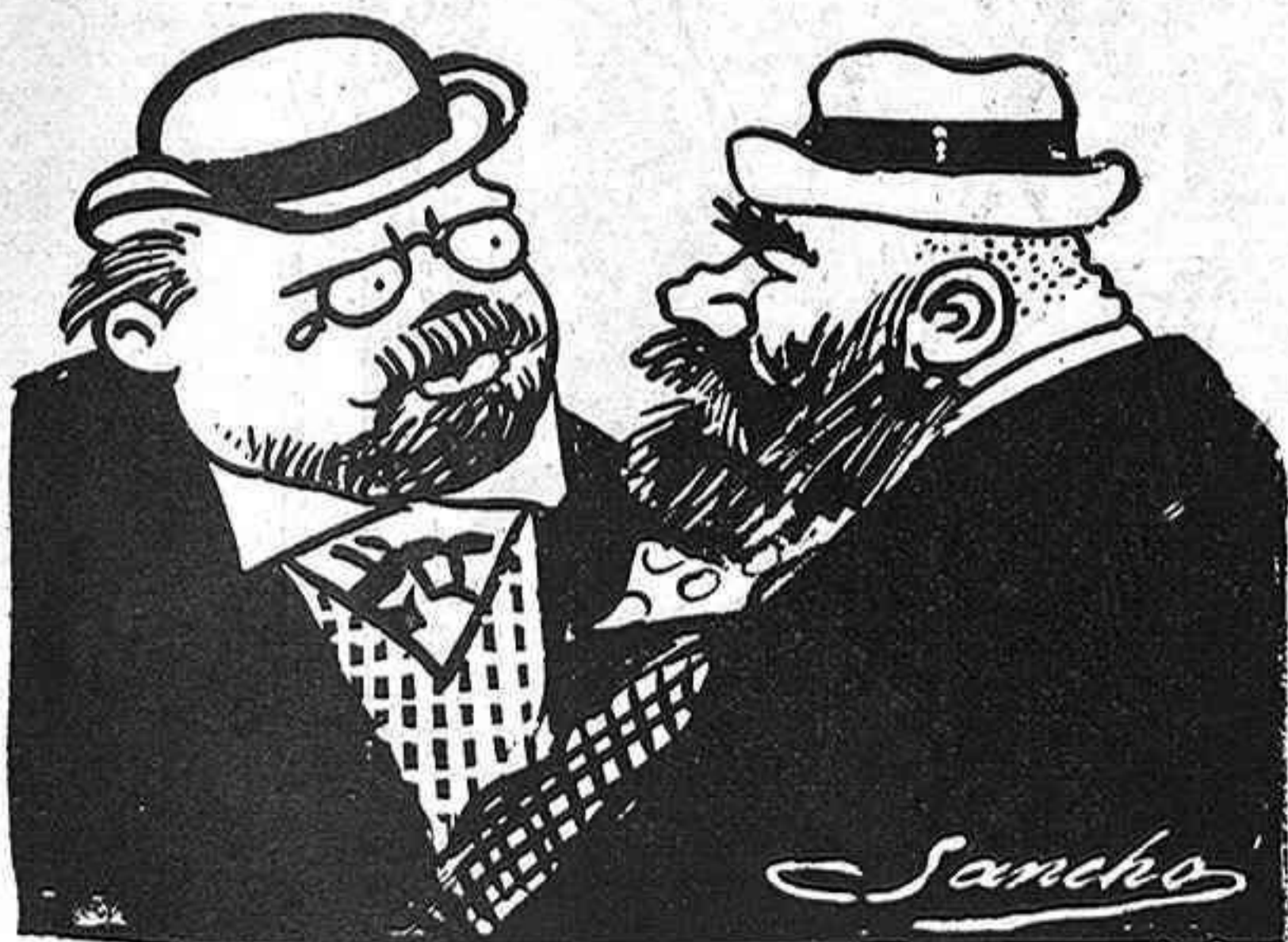
ELECTORS
 ¡QUÉ VOTARÁ VOSTÉ?



—Jo, l'ordre.



—Jo, la moral.



—Jo... lo que 'm mani el comité del districte.

El senyor Rull, ab la seva genial idea, havia fet un pa com unas hostias.
 Creyent curar al marit, havia extés la bojeria á tot el matrimoni.

A. MARCH

¡TAMBÉ 'N SOCH!

AL AMICH AGUSTÍ FERRÉ, AB MOTIU DE SON PRÓXIM ENLLÁS

Veig que lo fatal destí obrant ab molta energia me 'l fica á la confraria de 'ls destinats á patí.
 ¡També 'n soch com sab vosté! Per més que 'l dirho m' afronta vareig tení un' hora tonta: vareig badá, amich Ferré.
 Vaig creure 'ls companys, que á coro, —cásat Pep,—tots ells me deyan,— y al veure que ells també ho feyan vaig tirar la capa al toro.

Y aquí 'm té tot un casat, y per colmo d' amarguras pare de tres criaturas.
 ¡Santíssima Trinitat!
 Aixó 'm causa gran desfici y las costellas m' aplanan: justament tenen més gana que cap xicot de l' hospici.
 Ma bossa magre la balla, tant, que 's veu contraclaror: ¡quín gasto Ferré!, fa por mantenir tanta canalla.

Cómprals colls, punys y corbatas per ferlos anar lluhits, cómprals cinturóns, vestits, y sobre tot ¡qué sabatas!
 Y la dona, ¡quín martiri! sempre comprant á desdí per ells, per ella, per mí... Créguim Ferré. es un deliri.

En que tingui bossa grossa, casis amich y veurá com la dona 's cuidarà d' escorrelí bé la bossa.
 La meva está ja abatuda y buida: ¡vaya una pena! de solter, sempre tan plena, de casat, escorreguda.

No vulgui, com jo, criar fills: en'lloch d' aquestos, Farré, val més un bon galliné plé de virám y conills.
 Si lo meu consell segueix, no dupti una sola estona que vosté y la seva dona viurán bé y posarán greix.

Mes com que ma profecía hi ha un refrá que me l' estrella dihent ab molta energia que 'l cel 'ls infants envia ab un pá sota l' aixella,
 no vulgui, donchs, Agustí fer cas de los consells meus y segueixi son destí, ja que Deu á tots va dí.
 —Creixeu y multipliquéus.

JOSEPH PLANAS

LLIBRES

POEMAS DE TERRA, per APELES MESTRES.—Ja 'ls celebrats *Poemas de Mar* tenen el seu parió en aquets

CONTRAST QUARESIMAL



La professó de la bona mort y la professó de la bona vida.

nou aplech, que l'inspirat poeta-artista acaba de donar á la estampa. Obra d'artista y de poeta es aquest llibre exhornat ab una elegant cuberta y un número de primorosos dibuixos á la ploma, que traduhint gráficamente sas visións y fantasías, donan reals al text.

L'Apeles se 'ns ofereix en *Poemas de Terra* baix un de sos aspectes més simpátichs y atractívols. Inventor d'assumptos, que sorprenen tant per la seva enginyosa originalitat com per la seva significació transcendent, els desenrotlla ab magistral trassa y 'ls embelleix ab una versificació primorosa, fluida y fácil que enamora, en quant revela, manejat per ell, la ductilitat de nostre llenguatge matern.

Set composicions comprén el volúm: *El Satir vell*, cant á la supervivencia eterna de la Vida, la Bellesa y l'Amor de la vella Mitologia, encarnats en la Mare Naturalesa; *El Desitj*, un apólech árabe, pintura felís de l'ambició may saciada que engendra una desilusió per cada desitj que 's satisfá; *El Gnomo*, fantástica narració en que hi intervenen totas las creacions de la poesia dels boscos; un Gnomo que enamorat d'una Elfa la conduheix al seu palau de diamants, y allá ella li demana que la torni á la llum y al aire, que valen més que totas las riquesas; *El gran pobre*, un desdixat milionari sense alegríia ni pau á l'ánima, que després de trucar en vá á la porta dels que viuhén miserablement, acaba per morir de fam... espiritual; *El Llop*, una característica rondalla d'una pobra llenyadora y un lloparrot, que no l'hauría imaginada ni escrita millor el mateix Lafontaine; *La Bossa*, la joya del volúm, per la seva concepció grandiosa y la seguretat y fermesa ab que está pintada la insaciable cobdicia que la possessió del diner engendra fins á sacrificar la vida de qui per aquell vici 's deixa dominar; y per últim *En Saloma*, digna rival de la precedent.

No pot descriure's millor la persona del maniátich pescador:

«Era un vell encorvat, nervut encare,
de barba hirsuta, rebegut de cara
y curtít pel ressol y la serena;
vestía ab las desferras que li dava
la bona gent de mar; y caminava
ab las mans encreuhadas á la esquena,
la expressió sempre trista,
y clavada en l'arena
inmóvil, fixa y pertinás la vista.

LA VISITA DE CADA ANY



—Deu lo guard: vinch á ferli set senmanas de companyía.

El pobre perdé la xabeta, desde que un llamp calcigá la seva barca palangrera, y desde á las horas

«que 'l sol rigués ó bramulés l' oratje,
tots els matíns se 'l veyá
devallar gravement dret á la platja,
hont, arribat vora 'l rompent, s' asseya.
Y allá tirantse sobre 'ls ulls la gorra,
y apoyantse á mitj bras la samarreta,
prenia ab la má dreta
una polsada de granets de sorra:
se 'ls posava al palmell de la má esquerra
y al temps que separava un gra del àtre
comptava á mitja veu: «un... dos .. tres... quatre...»
fins arribar á cent. «¡Una centena!»

Aixís, formant pilots de cent grans, s' havia proposat comptar tota l' arena del mar. ¡No eran poch grossas las sevas enrabiadas, cada volta que algú l' anava á distreure!
El poeta no l' ha vist may més. Pero continúa veyentlo sempre. ¿En quína forma? Escoltemlo:

«L' home se 'n va, sols permaneceix l' arena!...
Peró, més tart, en mas febrils jornadas,
corrent y voltant món, ¡quántas vegadas
m' he recordat ab pena
d' aquell pobre vellet de carns xucladas!...
¡Qué dich! ¡Quántos cops he estat á punt de creure
tenirlo al davant meu, tornar-lo á veure!
¡Quántos artistas glatint d' impaciencia
per alcansar un papelló invisible
nomenat Idèal! ¡quántos homs de ciencia
malversant la existencia
per robar el secret á un impossible
qu' ells ne deyan problema!
¡quántos filsofs, en lluyta ab l' anathema,
buscant la veritat! ¡quántos arqueólechs
assedegats d' ahir! ¡quántos sociólechs
afamats de demá!... ¡quántos ambiciosos
hidrópichs de grandesas
ab las alas cremadas no bé extesas!...
¡quántos cervells copdiciosos
perdentse en tentativas
y somniant empresas lucrativas
que no lucran jamay! ¡quántos cors fogosos
abrusantse en Jesús, Budha ó Mahoma!
¡y quántos y quántos qu' en mon camí topava,
gayrebé sens voler els saludava
ab un imperceptible «¡adeu, Saloma!»

No pot ser més justa ni més expressiva la explicació, el coronament del símbol.

Las petitas mostrás que reproduhím acreditan que 'l poeta-artista, que ab tantas joyas ha enriquit á la literatura catalana, com á creador de bellesa, será jove mentres visca.

RATA SABIA



PRINCIPAL

Continúan las representacions á tot drap de *La Santa Espina*.

Una espina que s' ha atravesat en el cartell, y que no se 'n mou, molt á gust de la empresa.

LICEO

Prometen revestir gran importancia els quatre concerts á cárrech de la benemèrita *Associació musical de Barcelona*. En la execució de las obras hi pendrán part la orquesta de 80 professors de l' *Associació* y 'ls coros de la mateixa, en unió del *Orfèu Barcelonés*, formant un conjunt de 260 executants. En els programas hi figuren els següents títuls: Poemas sinfónichs *La Mer*, de Gilson; *Orfeo y Le Tasso*, de Listz; *Psiché et Eros*, de Cèssar Franck (coros y orquesta); *La resurrecció de Llatzer*, del Abat Perosi (solistas, coros y orquesta); Oberturas de *Brudes-Lustig*, *Baseu Hauter*, *Hersás-Wilfang*, *Walz* del

tercer acte d' aquesta obra, y *Preludi* del tercer acte de *Hobald*, de Siegfried Wagner, y las obras de Ricart Wagner, Oberturas del *Barco fantasma*, *Tanhauser*, *Mestres cantayres* y *Faust*, y preludis de *Tristan é Isolda*, *Parsifal* y *Siegfried-Idyll*.

Totas aquestas obras, ab escepció de las de Ricart Wagner, son novas á Barcelona. Els concerts del 24 y 27 del corrent mes serán dirigits pel fill del colós de Bayreuth.

ROMEA

El dimars de carnestoltas, á la tarde, s' estrená la comedia en tres actes arreglada á la escena catalana pel senyor Franqueza ab el títul sugestiu de *La Marquesa de Stephanotis*.

Els llegidors recordarán ab la rialla als llabis aquella xistosa comedia vaudevillesca que en italiá se nomena *La famiglia Barilotti*, y que s' ha representat fa anys ab éxit sorollós á Barcelona, per ser una de las grans figuras del teatro quí s' encarregava del paper protagonista. Donchs no havem de dir més si no que alló vol ser aixó. Si l' arreglador ha complert ab fortuna la seva tasca, el bon públich de Romea va demostrarho rihent y xalantse durant els tres actes de que consta ara l' obra. Els incidents cómichs no han perdut la gracia del original, y únicament podía posarse reparo en algú xiste de género duptós que s' haurá suprimit sens dubte en las sucessivas representacions.

El més perfecte dels actes es el segón, y el mes *romancero* l' últim que pateix de un esllanguiment verdaderament llastimós.

Una decoració, dels escenógrafos Moragas y Alarma, representant el Tibidabo de nit, *con funicular y todo* va ser celebradíssima y acabá de coronar l' éxit de la senyora *Marquesa*.

Tocant á la interpretació... *non raggionar di lor*, que... *peor es meneallo...* y... dígam com te díus y 't diré qui ets.

TÍVOLI

Demá, dissapte, debut de la companyía d' opereta italiana de Ciro Scognamiglio, ab una obra nova, *Gheisa*, de Sidney Jones.

CATALUNYA

La joguina en tres actes, titulada *La muñeca eléctrica*, de la qual apareix autor el Sr. A. P. Maristany, té més d' un punt de semblansa ab la titulada *Los hijos artificiales*.

Aquests cassos se donan ab freqüencia en el teatro, ahont la originalitat es lo que més escasseja; lo qual no impedeix que 'l públich hi passi una estona agradable, quan l' obra está degudament amanida ab situacions cómicas, xistes y ocurrencias.

Tal es lo que va succehir ab *La muñeca eléctrica*, essent cridat l' autor á las taulas al final de la representació.

**

El quadro dramátich *Valor*, del artista Modest Urgell, estrenat temps enrera al *Principal*, doná ocasió de lluhiment á l' actriu Srta. Bremón, que sapigué identificarse molt bé ab el personatge que interpretava, animantlo ab un sentiment emocionant.

Molt ben secundada per la Sra. Alverá y la Srta. Soriano, ellas solas sostingueren l' interés de la representació. ¡Llástima que 'ls actors, aquesta vegada, quedessin molt per dessota del sexo débil!

CIRCO ESPANYOL

Com varem anunciar, divendres passat tingué lloch la estrena del drama *La Clariana*, valenta y original producció dels celebrats dramaturchs francesos Maurici Donnay y Lluiciá Descaves.

Motiva 'l títul de l' obra el nom d' un barri que han fundat uns quants obrers d' ideals comunistas, quins intentan posar á la práctica el seu programa llibertador, ajudats per l' endarrerit altruisme d' un burgés penedit á l' hora de la mort. Els autors ens han pintat ben interessants aquells homes de ferma voluntat que, despullantse de tota mira personal, dirigeixen heroicament el seu esforç al bé de la comunitat, á la mútua compensació de vida.

En el transcurs d' aquells cinch actes, la majoría d' ells excessivament llarchs, ens emocionan algunas escenas d' extraordinaria intensitat dramática; aixó ajudat per una contínua explossió de frases d' aquellas que fan trontollar els pilans de la societat, y un grapat de detallets

ELS QUE SE 'N VAN



MANUEL DURÁN Y BAS,
polítich y lletrat catalá.
Mori á Barcelona el día 10 del corrent.



DURÁN Y BAS
(De la famosa colecció de 'n
Ramón Casas)

Com tots els homes que han desempenyat en la política un paper important, el se-nyor Durán y Bas figurá repetidas vegadas en la caricatura contemporánea.

Presas al atzar, hem recullit algunas d'aquestas notas xispejants, destinadas á fer efecte un moment pera ser olvidadas desseguida, y las reproduhim en aquestas planas, creyent que 'ls nostres lectors las veurán ab gust.



Enterro del ilustre patrici, efectuat el dilluns.

EN DURÁN Y BAS AL TRAVÉS DE LA CARICATURA



—Jo soch més lliberal que Riego!

(La Campana, 1899)



Gent que no pensa sinó en la regeneració.

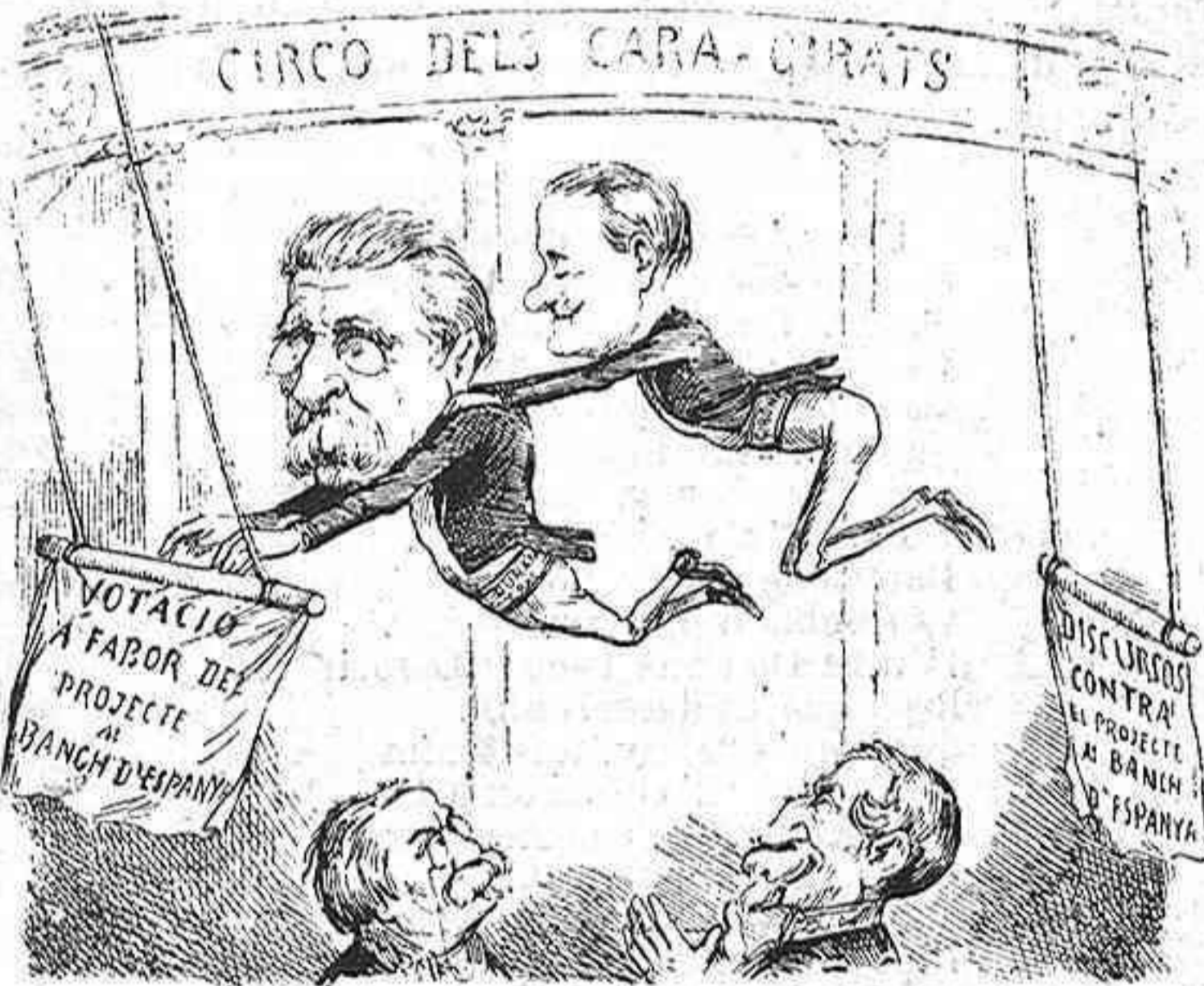
(La Esquella, 1900)



CARNAVAL BARCELONÍ

Si ara aixís sortia, diguin la vritat, ¿qui s' ho pensaria que va disfressat?

(La Esquella, 1898)



LOS DOS MANUELES, ACRÓBATAS CONSERVADORES

Salts com aquést, ni Leotard els feya. Ara que 'ls dos Manueles se troban á Barcelona, digui, Sr. Alegria, ¿no podria contractarlos?

(La Campana, 1891)



¡Ab quin respecte va ferse l' Ajuntament dels madurs!
¡Trampas, trampas, tot son trampas!
¡Viva la ley del embut!

(La Campana, 1890)



—¿S' ha acabat el bróquil? Donchs torném á las bledas.

(c) Ministerio de Cultura (La Campana, 1899)



LA QÜESTIÓ DELS UNIFORMES

Com l' assumpto es tan difícil, els pobres périts están horas y horas, nits y dias, estudiant, ¡sempre estudiant!

(La Esquella, 1895)



ESPERANT AL SR. DATO

Un ex-ministre de nom, que vol estar bé ab tothom.

(La Esquella, 1900)

veristas, fills d'una observació psicològica molt refinada que 'ns mostra llagas y miserias fins en els mateixos héroes que 'ns glorifica; tot aquest brodat de filigrana que constituheix la característica del modern drama d'ideas y qu' en *La Clariana* hi esclata esplendorosament, tot aixó fa que 'l públich s'interessi per l'obra que, si bé teatralment, no resulta més que passadora, es digna, quan menys, d'escoltarse ab atenció per la sinceritat y l'esfors intel·lectual que representa.

La traducció, d'en Joseph L. Noguera, es acceptable.

Els actors: voluntariosos y res més.

EN ELS DEMÉS TEATROS

Pocas paraulas.

Al *Circo barcelonés* son cada nit molt aplaudidas *Las Argentinas*. En cambi *El corsé de Venus*, ab tot y lo sugestiu del seu títul, resulta una solemne tontería.

∴ En *Frégoli*, ab las sevas transformacions inverossímils, té encisat al públich. Bé es veritat que—segons deya un espectador—aquest artista es un home qu'ell sol s'ho guanya tot. Y, en efecte, com que no més ell ompla tot el programa, es dels que poden dir: «Més val anar sol que mal acompanyat.»

∴ Al *Granvia* tenen anunciat el próxim debut de l'aplaudida tiple María Gurina.

∴ Al *Cómich* continúan representant las més aplaudidas sarsuelas del repertori gros, que permaneixían injustament olvidadas.

N. N. N.

DE CA'N MAGRINYOLI

Aquell vent tempestuós
que 'ns amenassá furiós
sembla que no continúa.
Pro 'ns ha deixat una cúa...
que si fos de bacallá
ne tindríam per passá

mitja Quaresma.

Com tothom, generalment,
quí més quí menys se 'n ressent
de las marfugas passadas,
ens han quedat estroncadas
las ganas de riure fort
pitjor que si s'hagués mort

Don Alejandro.

Y es clar, prenéntnosho aixís,
y ni per un mal somrís
no trobant en lloch materia,
fem tots la cara més seria
que si 'ns prenguessin el pel
ó vegessim alsá 'l vel

de una novicia.

¿No troban ben natural
que ab un temps tan anormal
y en que 'ls negocis van magres,
fem cara de prunas agres?
Sort que una mica hem rigut
ab el cromo aparegut

en certs kioscos.

A dalt d'un carro petit
un jutje se 'n dú á Madrid
á una pobra presonera.
Son promés, que hi va al darrera,
ab l'esquerra té un fusell
y al costat hi há un pobre vell
fent pantomima.

L' AUMENT DE LA POLICÍA



—¡Vet' aquí la gran solució! Que 's torni á establir la moda del polisón, y á cada casa sabré de segur que n' hi ha un... menos á las casas que n' hi haurá tres ó quatre.

Un qu' es amich del pierrot,
ens díu que aquell escamot
de gent furiosa y armada
va buscant desesperada
als autors del dibuixet,
que son, sens dupte: en Brunet
y en Sol y Ortega.

Fora d'aixó, rés en lloch.
Barcelona poch á poch
va semblant un purgatori.
¡Vulga Deu que 'l senyó Ossori
logri que 'ns desensopím!
que 'l qa' es avuy, tots tením
l'ánima en pena.

S'exclaman els comerciants;
las fondas y restaurants
diuhen que 's moren de gana.
Fins els fabricants de llana
que perden se sab del cert...
Y ab tant diner com se pert
may trobo un xavol!

Als teatros, fan la funció
pels llums y l'apuntadó,
que las butacas son netas.
Novetats, fa tres pessetas,
Romea, dugas y un ral
y en Grané, á cal *Principal*,
cinquanta céntims.

Hi há ciutadans, que de nit
fa molt temps que no han sortit
de dintre de casa seva.
Y els que tant si plou com neva
hem de corre pels carrés,
¡infelissos! no fem més
que suhar tinta.

Y en fí, está tot tan magrot,
que si 'l gran Maura, l'atlot,
no 'ns vol fer de cataplasma
per curarnos el marasme
que 'ns va matant lentament,
dintre d'un plasso prudent
Ora pro nobis!

PEP LLAUNÉ



Solidaritat catalana enaltí diumenge al arcalde de Mollet, D. Frederich Ros, ab una gran festa.

Motiu del obsequi: l'admiració que ha sapigut despertar, ab las sevas enérgicas campanyas contra 'l caciquisme més asquerós que, alentat y protegit pels representants del poder central, ha malmenat per espay d'alguns anys la hermosa vileta vallesana.

El Sr. Ros s'ha batut com un héroe contra totas las injusticias imaginables, rebent en el combat no pocas feridas; pero conservant sempre incólumes la enteresa y la energia. *Solidaritat catalana*, ab tot lo que representa, se posá diumenge al seu costat. La vila de Mollet será redimida.

¿No va crear Calderón de la Barca *El Alcalde de Zalamea*? ¿No s'ufanan els castellans ab el recort del *Alcalde de Móstoles*, que tot just iniciada la invasió francesa, declaró la guerra á Napoleón?

Donchs de la mateixa manera Catalunya s'ha d'enorgullir del Arcalde de Mollet, y procurar que l'exemple de civisme donat per ell, trobi imitadors en tota la terra catalana. Posantse tothom al costat d'aquests patricis, per obscurs y modestos que siguin, tota acció aislada se tornarà colectiva, y 'l caciquisme no podrá resistir l'empenta formidable del somatén general.

A Madrid acaba de constituirse 'l *Centro catalán*.

No serém nosaltres qui critiquém que haja adoptat el nom en castellá, per alló que diuhen els francesos: «*Le nom ne fait rien á la chose.*» Y tenint en compte la manera de ser de la capital d'Espanya, recordarém també l'adagi catalá: «*A só de tabals no s'agafan llebras.*»

El *Centro catalán*, de Madrid, pot prestar grans serveys á Catalunya, per més que haja conferit la presidencia honoraria al general Despujols, y la presidencia efectiva al general de Marina Concas, que son dos funcionarios del Estat. El camí que haja de fer, estém segurs que 'l farà de perfecte acort ab la terra catalana.

Precisament el nou *Centro* s proposa, entre altres objectes, crear una exposició permanent de productes catalans.

¿Y quín es avuy, el nostre principal producte sino l'esperit autonomista?

Catalunya l'está elaborant ab gran activitat y entusiasme per inundar ab ell la conciencia de la nació espanyola. Y es impossible que 'l *Centro catalán*, de Madrid, deixi de

admetre'l y propagarlo, precisament allá ahont se fá més necessari que sigui degudament conegut y sincerament apreciat; á la capital d'Espanya.

El Sr. Durán y Bas era una gran figura barcelonina. Ultim representant d'aquella generació creadora de la titulada *Escola catalana*, y qu'en la cátedra, el periodisme y la tribuna, despertá y difundí la cultura pública, ha baixat al sepulcre á la edat de 83 anys.

Sens dupte s trobará qui difereixi de las ideas ultraconservadoras del eminent patrici; pero no hi haurá un sol ciudadá, amant de la justicia, que no recongui y admire las sevas privilegiadas dots intellectuals, la seva honradés, la seva conseqüencia, el seu patriotisme.

En plena restauració hagué de partir peras ab en Cánovas del Castillo, que tan encisat estava ab las gracias truhanescas d'en Romero Robledo. Com á bon catalá, el Sr. Durán y Bas no podía refondre's ab una situació tan poch escrupulosa y tan contaminada de flamenquisme.

AL GARAGE



—¿Va vé aquest automóvil?

—¡Admirablement! L' he probat varias vegadas y sé lo que fa. Cada hora, setanta kilómetros, cinch duros de benzina y vuyt transeunts á can Taps.

Després del desastre, 'l Sr. Silvela 'l cridá als concells de la Corona, conferintli la cartera de Gracia y Justicia; pero 'l Sr. Durán y Bús era massa catalá pera poderse entendre ab un estat de cosas que difereix tant de la nostra especial manera de veure y de sentir.

Retirat á la vida privada s'aná extingint la seva vida dolsament.

Dilluns li feu Barcelona un solemne enterro, testimoni eloqüent de l'estimació y 'l respecte que havia sapigut guanyarse, durant la seva llarga existencia.

El Carnestoltas cada any mes magre, cada any mes sosso.

Sembla que la gent ja no 'n sab de divertir-se.

Ha bastat traslladar la rúa al Passeig de Gracia, pera que acabés de perdre tota la *idem*.

Enguany li donaren caràcter las parellas de Guardia-Civil que ab el sabre desenvaynat ocupavan las embocaduras dels carrers.

Casi se 'n podia treure una fotografia y publicarla baix el títol de «*El Carnaval de San Petersburgo.*»

Al veure al nou governador Sr. Ossorio, digué un dels seus administrats:

—Ma noy, sí qu'está gras.

Y un altre li respongué:

—Deixa'l estar un quant temps á Barcelona, que ja s'enmagrirá.

Y que vá camí de aprimarse ho revela la petita afecció en la laringe de que segons diuhen se sentí afectat pochos días després de pendre possessió del mando.

Segons parer del metje era deguda als molts discursos que ha hagut de pronunciar.

Ja sab, donchs, lo que li toca: menos paraulas y mes fets.

L' *Avi Brusí* ha tornat á ensenyar las genivas desden-

tegadas, suposant que Catalunya avuy está á mercé dels forasters.

Entre 'ls que la dominan cita á n'en Salmerón, á n'en Lerroux y á n'en Mella.

Vaja, qu'en vigílias de la Quaresma no está gens bé barrejar de aquesta manera!

A lo menos no sabém qu'en lloch s'expendeixin butllas que ho consentin.

¿Y á qué es degut l' *incomodo* del *Avi rapatani*?

Senzillament per haver anat una comissió de *Solidarietat catalana* á cumplir ab el Sr. Salmerón un deute de consideració y cortesia, donantli coneixement de la marxa que 's proposa seguir y llegintli 'l manifest que 's disposa á publicar.

¿Es que creu l' *Avi Brusí* que no mereix aquesta atenció, l' ilustre republich que tan dignament ostenta la representació de la ciutat; el diputat que ab tanta valentía impugná la Lley de Jurisdiccions; el defensor incansable dels drets y las aspiracions de Catalunya?

Per si l' *Avi Brusí* ho ignorava—cosa que no té res d'extrany, puig ab els anys se li han anat debilitant totas las facultats, no conservant mes que una certa dóssis de malicia senil y reganyosa—caldrá ferli present, que avuy ja han desaparegut de Catalunya 'ls tontos exclusivistes basats en el naixement.

Res hi fá que 'l Sr. Salmerón no haja nascut en la nostra terra, dat que avuy no hi ha ningú, ni 'ls catalanistas més recalcitrants, que en atenció als inapreciables serveys que ha prestat, no 'l tingui y 'l consideri com un *gran catalá*.

El governador nou vá fer una visita al Círcul Conservador.

Y encare que hi havia molt poca gent va sortir encantat, si es certa la frase que se li atribuheix.

LA QUARESMA D' ELL



S' atipa, pero iobserveu
ab quína engunia s' atipal

—No n' hi ha prou—asseguran que digué—pera guanyar unas eleccions; pero encare en quedan per organitzar quatre *mesas de tresillo*.

El reverent Alcover vá donar una lliçó als individus del Comitè de *Molestia Social*, que 'l portaren al seu domicili á predicar.

Ab estupefacció de aquells intransigents, els hi digué qu' era precis que 'ls catòlics ingressessin en el moviment de *Solidaritat*, y qu' en el cas de votar, donguessin el vot á un anticlerical solidari, ab preferencia á un catòlich enemich de *Solidaritat*.

Apoyá aquestas y altres teorías consemblants en las reglas de la moral escolástica.

Lo més bonich es que mentres els senyors del *Comitè de Molestia* feyan las mes extranyas ganyotas, la inmensa majoría dels concurrents se rompian las mans aplaudin ab entussiasme al prebendat de Palma.

¿Quí en vista de aixó, dirá que no progressém?

Té molta rahó un regidor al demanar que s' acabi de una manera ó altra la titulada *escalera de honor* de la Casa Gran.

Desde l' any 92 en que no s' hi ha fet res mes, fins á la fetxa van quinze anys.

¡Quinze anys, durant els quals se pot ben dir que per obra y gracia de las Corporacions municipals, ha tingut *La Pubilla l' honor* interromput.

El Progreso no tingué mes remey que acullir en las sevas columnas la *Carta abierta* ab que 'l Sr. Giner de los Ríos, tingué á bé respondre á la *Carta oberta* de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

De moment publicá la carta á secas, sense la més mínima observació, sense 'l més petit comentari.

Pero al día següent ja no podíá contenir la bilis que havia acumulat en 24 horas, y prenent llensarla sobre nosaltres, la vomitá sobre 'ls seus lectors, que ja deuen estar acostumats á semblants *desahogos*.

Trista cosa es que una persona decent y ben educada com el Sr. Giner de los Ríos, per la estranya situació política que s' ha creat, haja de tolerar que surti á la seva defensa un periódich que té la procacitat per norma, el dicteri per arma y 'l vómit asquerós per costum.

Durant el passat mes de janer, en el nou Hospital Clínic s' han gastat ademés de 3,500 pessetas per electricitat, 4,000 pessetas per gas.

El gas s' ha invertit, segons sembla, en l' alimentació de las estufas de calefacció.

Tals son las condicions de aquell establiment, que mes que un Hospital Clínic mereix el nom de Nevera Clínica.

Pero ¡quí sab si 'ls professors no s' han fet encare capassos del propòsit del arquitecte que construhí l' edifici!

Hi ha inspiracions que no tothom arriba á comprendelas. ¿Quí 'ns assegura qu' en la Nevera, no hi haja, 'l germen de una nova terapèutica? El sistema frigorífich aplicat á la curació de las enfermetats ó destinat á enviar depressa els malalts al altre mon. A veure ¿per qué no l' ensajan?

Literatura periodística:

«El domingo último, á las diez y media de la mañana, se verificará en Canet de Mar...»

¿Saben d' ahont es aixó?

—Prou! De la *Gaceta Oficial del Celeste Imperio*.

—¡Endavinat!

Y á propòsit d' aquest divertit diari.

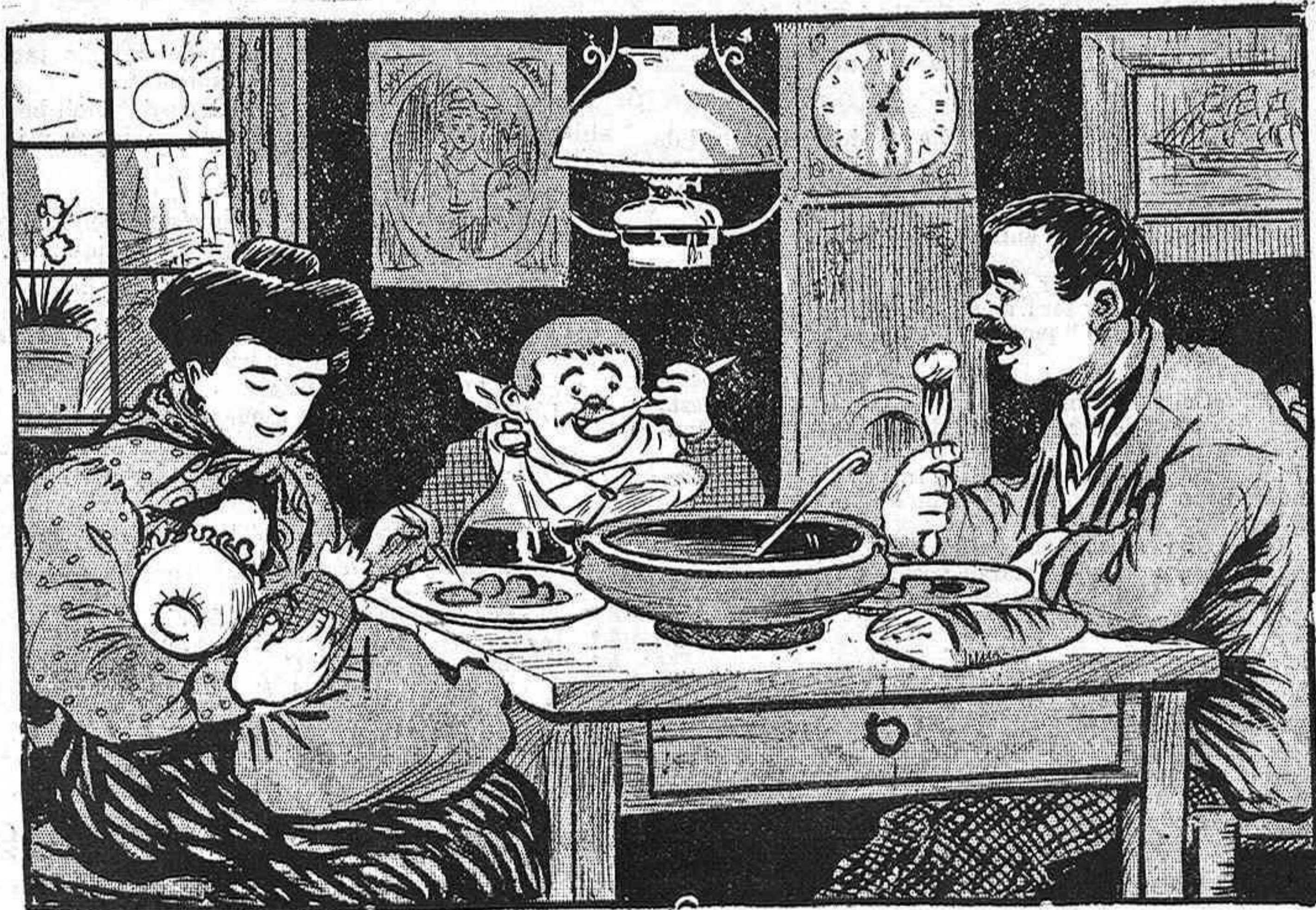
¡Quín embrollo degué armarse en el cap dels seus lectors, al repassar el número que dedicá el 11 de Febrer el passat dilluns!

Alló es una contradansa d' opinions, capás de fer tornar tarumba al home més seré y impassible.

Petit mostruari:

Segons el senyor Giner, l' adveniment de la República se aproxima.

LA QUARESMA DELS ALTRES



Dejunan, pero mireu
quínas caras d' alegríal

ELS DARRERS MASCARONS



Soná la trista campana,
el Carnaval va expirar...
y aquí doná fi la broma
del moro y del cristiá.

Segons el senyor Carbonell, tant no s'aproxima, qu' es probable que tardém més de *trentaquatre anys* á tornar-la á tenir.

El senyor Mir y Miró *exhuma gozoso el recuerdo de la fecha.*

El senyor Oliva, al revés, declara que aquest recort *apena su alma.*

El senyor Palau desitjaría que 'l triumpo de las ideas republicanas vingués *sin sacudidas impetuosas, de una manera «gradativa.»*

El senyor Careaga, al contrari, vol alcansarlo *revolucionariamente en la calle, en las barricadas y asaltando conventos...*

Diguin la veritat; després de llegir aixó, ¿no senten vostés la necessitat imperiosa de rebre una dutxa... y fins de aconsellarne unas quantas als autors de semblant galimatías?

Aquest día á la *Casa del Pueblo* va donarse un ball de disfressas.

Y entre las varias advertencias qu' en el programa 's feyan, hi havia la següent:

«No se permitirá la entrada en el local á las personas que usen careta.»

Vet' aquí que si per casualitat hi arriba á anar don Aleandro, ab tot y ser l' amo, no 'l deixan entrar.

Ey! A no ser que 'l portar careta democrática no sigui portar careta.

Durant el passat mes sigueren decomisats en aquesta ciutat 22 kilos de carn y 1,583 de peix, considerats inútils pera 'l consúm.

¡Molt bé! Sempre es agradable saber que la higienisació de Barcelona 's comensa per un ó altre cantó.

Pero aixó no basta.

De regidors inútils quants se 'n han decomisat?

¡Aquí, aquí convé apretar de ferm, senyors visuradors! Creguim que hi ha en aquest rengló cada *llus* passat y cada *llonza* estantissa!

¡Hola, hola!... Ara resulta qu' en el famós mensatge que 'ls lerrouxistas varen portar al Sr. Salmerón hi havia la firma—naturalment, falsa—d' un redactor de LA ESQUELLA.

¡Qué graciosos! ¿Volen dir que 'l desitj de que en el tal mensatge hi hagués el nom d' una persona decenta, autorisa pera cometre semblant criaturada?

Del diari de *ex-mayor circulación* del carrer de Lauria: «Una comisió de la Juventud monárquica ha cumplimentado al gobernador civil.»

Hombre, ja devía figurarhi el senyor Callén en aquesta comisió.

Encare que... ara hi penso: aixó de formar ell part de la *Juventud monárquica* era ahir.

Avuy figura en las filas lerruxistas.

No sé si en las de la *Juventud* ó las de la *Senectud*.

O en las unas y en las otras.

Que, donada la flexibilitat del senyor Callén tot podria ser.

En un breu escrit que ab la firma del regidor senyor Vila publicá dilluns la *Gaceta Oficial del Celeste Imperio* 's diu que la feyna que 'ls cantonalistas de Cartagena realisaren l' any 1873 al sublevarse contra 'l govern de 'n Pí y Margall sigué *meritísima*.

Molt respectable es la opinió del concejal lerruxista; pero dona la casualitat que 'l mateix Pí y Margall, parlant d' aquella insurrecció, la considerava *una desventura para la República*.

Y, la veritat, entre la opinió del senyor Vila y la de 'n Pí y Margall, si 'l delegat del Ajuntament en la Comisió de Cementiris no s' ha d' ofendre, 'ns quedém ab la última.

Veyám, veyám; no 'ns precipitém.

L' inagotable coronel Careaga proposa que 'ls noms dels diferents presidents de la República Espanyola siguin esculpits en el cor dels ciutadans en *letras de oro*.

La idea no es del tot lletja; pero ¿or, en una víscera tan delicada? ¿Vol dir, coronel, que no sería dolent per la salut?

Fos á las solapas del gech ó al davant de la gorra *pá-sese*; pero ¿al cor?

Xascarrillo de postres:

Se celebra una exposició de sabatería.

Un visitant contempla un calsat elegant, primorós, admirablement acabat, el número hu del concurs.

Y diu plé de admiració:

—Decididament, el qui ha fet aquest parell no era *cap sabater*.

QÜENTOS

Al mitj del carrer, un pobre de aquells tan engaxadissos importuna á un transeunt.

—Vaja, prou—diu aquest.—Recordo molt bé que ahir me sortireu ab la mateixa cansó d' ara, y ja 'us en vaig fer de caritat.

Replica del pobre:

—Cregui, senyoret, que ab els cinch céntims que 'm va donar no soch pas avuy més rich que ahir.

Entre mare y filla, nena de vuyt anys:

—Digas, Enriqueta ¿per qué no jugas ab la nina?

—Perque vull guardarla pera las meas fillas.

—¿Y si no 'n tens de fillas?

—Llavors será pera las meas netas.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NÚMERO

- 1.^a XARADA.—*Pa-pe-le-ra.*
- 2.^a ANAGRAMA.—*Ter—Ret.*
- 3.^a TRENCA-CLOSCAS.—*El carro del ví.*
- 4.^a LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Figueras.*
- 5.^a ROMBO.—

C
C A P
C A M A S
C A M I L E T
P A L A U
S E U
T

- 6.^a GEROGLÍFICH.—*Dos sastres y tres sastres, cinch sastres.*

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2



Demá dissapte, día 16
EXTRAORDINARI
 DE
La Campana de Gracia
QUARESMA POLÍTICA

8 planas d' ilustració y text — **10 céntims**

Obras del eminente novelista B. PÉREZ GALDÓS

Novelas españolas contemporáneas

A 3 pesetas tomo

La desheredada, 2 t.—El amigo Manso, 1 t.—El doctor Centeno, 2 t.—Tormento, 1 t.—La de Bringas, 1 t.—Lo prohibido, 2 t.—Fortunata y Jacinta, 4 t.—Miau, 1 t.—La Incógnita, 1 t.—Realidad, 1 t.—Angel Guerra, 3 t.—Tristana, 1 t.—La loca de la casa, 1 t.—Torquemada en la hoguera, 1 t.—Torquemada en la cruz, 1 t.—Torquemada en el Purgatorio, 1 t.—Torquemada y San Pedro, 1 t.—Nazarín, 1 t.—Halma, 1 t.—Misericordia, 1 t.—El Abuelo, 1 t.

Novelas de la primera época

A 2 pesetas tomo

Doña Perfecta, 1 t.—Gloria, 2 t.—Marianela, 1 t.—La familia de León Roch, 2 t.—La Fontana de Oro, 1 t.—El Audaz, 1 t.—La Sombra, 1 t.

Dramas y Comedias

A 2 pesetas tomo

Realidad, 1 t.—La loca de la casa, 1 t.—La de San Quintín, 1 t.—Los Condenados, 1 t.—Voluntad, 1 t.—Doña Perfecta, 1 t.—La Fiera, 1 t.—Electra, 1 t.—Alma y Vida, 1 t.

Episodios nacionales

A 2 pesetas tomo

Primera serie: Trafalgar, 1 t.—La Corte de Carlos IV, 1 t.—El 19 de Marzo y el 2 de Mayo, 1 t.—Bailén, 1 t.—Napoleón en Chamartín, 1 t.—Zaragoza, 1 t.—Gerona, 1 t.—Cádiz, 1 t.—Juan Mariín el Empecinado, 1 t.—La batalla de los Arapiles, 1 t.

Segunda serie: El equipaje del Rey José, 1 t.—Memorias de un cortesano de 1815, 1 t.—La segunda casaca, 1 t.—El Grande Oriente, 1 t.—7 de Julio, 1 t.—Los cien mil hijos de San Luís, 1 t.—El Terror de 1824, 1 t.—Un voluntario realista, 1 t.—Los Apostólicos, 1 t.—Un faccioso más y algunos frailes menos, 1 t.

Tercera serie: Zumalacárregui, 1 t.—Mendizábal, 1 t.—De Oñate á la Granja, 1 t.—Luchana, 1 t.—La campaña del Maestrazgo, 1 t.—La Estafeta romántica, 1 t.—Vergara, 1 t.—Montes de Oca, 1 t.—Los Ayacuchos, 1 t.—Bodas Reales, 1 t.

Cuarta serie: Las tormentas del 48, 1 t.—Narváez, 1 t.—En preparación: Los duendes de la camarilla, 1 t.—La Revolución de Julio, 1 t.—O'Donnell, 1 t.—Aita Tettauen, 1 t.—Carlos VI en la Rápita, 1 t.—La vuelta al mundo en la Numancia, 1 t.—Prim, 1 t.—En prensa: La de los tristes destinos, 1 t.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet además un ral pera certifiat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

DIMECRES DE CENDRA

*you*

—Y donchs, ¿que no has anat á enterrarla?

—¡Ay, noyal... Ja no estich d' humor per aquestas cosas.